

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาผู้ใหญ่ในสหรัฐอเมริกา

การศึกษาผู้ใหญ่ในอเมริกามีมาแต่โบราณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนที่มีอารยธรรมก้าวหน้า ในสหรัฐอเมริกาได้เริ่มจัดเป็นรูปองค์การขึ้นภายหลังสงครามระหว่างฝ่ายเหนือกับฝ่ายใต้ในสมัยประธานาธิบดีลินคอล์น จัดในรูปโรงเรียนภาคพิเศษ Dyceum แต่ได้เริ่มดำเนินการจริงจังในปี พ.ศ. 2467 ทั้งของราษฎรและของรัฐ และได้ก้าวหน้าไปพอสมควร แต่ในปัจจุบัน การศึกษาผู้ใหญ่มีความหมายและภารกิจกว้างกว่าโรงเรียนภาคพิเศษ (Evening School) มาก

Mochlman¹ ได้ให้คำจำกัดความการศึกษาผู้ใหญ่ว่า "เป็นแผนการศึกษาทั้งที่มีระเบียบแบบแผน และไม่มีแบบแผน ที่จัดขึ้นเพื่อผู้ใหญ่โดยเฉพาะ และเป็นอิสระไม่ขึ้นต่อโครงการของโรงเรียนสามัญที่ดำเนินการโดยรัฐหรือท้องถิ่น"

การศึกษาผู้ใหญ่มีจุดมุ่งหมายสำคัญ 3 ประการคือ

1. งานสังคม

เพื่อเพิ่มพูนความรู้ผู้ใหญ่ให้สามารถเข้าใจปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่ประสบและให้เขาใจถึงสภาพการวิวัฒนาการของสังคม

2. งานอาชีพหรือความก้าวหน้าของคน

เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพและการปรับตัวของบุคคลแต่ละคนให้เหมาะสมกับความสามารถและสภาพแวดล้อม มีผู้ประมาณว่าบุคคลธรรมดา ๆ คนหนึ่งมีบทบาทในตำแหน่งอาชีพ 2 - 3 อาชีพ ในชีวิตการทำงาน และยิ่งอาจเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากการสงครามหรือสภาพอุตสาหกรรม ภัย คนอายุมากขึ้นก็จำเป็นต้องมีการปรับปรุงตนเองให้ทันสมัยขึ้นด้วย เพื่อสามารถทันต่อเหตุการณ์และความก้าวหน้าทางวิทยาการสมัยใหม่

(1) A.B. Mochlman School Administration Houghton Mifflin Company, Boston: The Riverside Press Cambridge-Mass. USA. 1940 p.313

การเปลี่ยนอาชีพในสหรัฐในระยะเวลา 60 ปี มีดังนี้ (พ.ศ.2423 - 2483)

ตารางที่ 1

ประกอบอาชีพต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา (ปี พ.ศ.2423 - 2483)

อาชีพ	ปี พ.ศ.2423	2433	2443	2453	2463	2473	2483
เกษตรกรรม	44.3	37.7	35.7	35.0	28.2	23.4	18.5
เคหกรรม (งานบ้าน)	19.7	18.6	19.4	10.4	8.8	10.6	9.8
อุตสาหกรรม	21.8	25.0	24.3	27.9	30.8	28.9	30.9
ธุรกิจ, การค้า, ขนส่ง	10.7	14.6	16.3	22.2	27.0	30.4	32.0
งานที่โศววิชาชั้นสูง	3.5	4.1	4.3	4.5	5.2	6.7	7.3
	100	100	100	100	100	100	98.5

ไม่ได้รับรายงาน 1.5%

3. คำนวณธรรมชาติ

เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทั้งในค่านร่างกาย สติปัญญา สังคม และจิตใจให้เหมาะกับสภาพในศตวรรษที่ 20 เนื่องจากบุคคลมีเวลาว่างจากการทำงานมากขึ้น และเฉพาะสำหรับบุคคลที่ใกล้จะเกษียณอายุจะได้เตรียมตัวเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและชุมชนที่ตนอยู่ด้วย

ปัญหาความสามารถทางสมองและความจำเป็นที่จะต้องศึกษาเพิ่มเติมอยู่เสมอ

E.L. Thorndike² ว่า ความสามารถทางสมองที่จะเรียนรู้ขึ้นเร็วขึ้นตั้งแต่เด็กเล็ก ๆ จนอายุ 25 ปีและจะค่อย ๆ ลดต่ำลงประมาณปีละ 1% วัยเด็กไม่ใช่วัยที่เรียนได้ดีที่สุด เมื่อถึงเวลาที่ไรกับผลสัมฤทธิ์ได้ อายุที่ดีที่สุดสำหรับการศึกษาคือ 20 ปี และอายุตั้งแต่ 15 - 45 ปีนั้นเรียนได้ดีกว่าอายุ 10 - 14 ปี อายุตั้งแต่ 45 - 70 ปีก็ยังสามารถเรียนได้ แต่ช้าลง คนอายุ 65 ปีอาจเรียนได้ประมาณครึ่งหนึ่งของที่เคยเรียนเมื่ออายุ 25 ปีในเวลาเท่ากัน แต่ก็ยังดีกว่าที่เคยเรียนเมื่อเป็นเด็กอายุ 10 ขวบ

2 Edward L. Thorndike Adult Interest p.2 New York:

Loge³ ว่า ความสามารถในการเรียนรู้ของคนอายุ 80 ปีกับอายุ 12 ขวบ
ประมาณเกือบเท่ากัน อายุที่ต่ำที่สุดคือ 20 ปี

ส่วนความจำเป็นที่จะต้องศึกษาเพิ่มเติม นั้น เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเพราะสิ่งที่ไม่ได้ใช้
ก็จะค่อย ๆ ลืมเลือนไป และวิวัฒนาการของวิชาการสมัยใหม่เป็นไปอย่างรวดเร็วจนถ้าไม่
ติดตามก็จะอยู่ด้าหลังอย่างแน่นอน

ความจำเป็นอีกอย่างหนึ่งที่นักการศึกษาต้องการคือ เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็ก
ที่อยู่เ็นปกครอง สามารถช่วยเหลือแนะนำให้เหมาะสม ถ้าผู้ปกครองไม่ทันสมัยไม่ทัน
เหตุการณ์ก็พูดกันไม่รู้เรื่องทำให้เกิดการเข้าใจผิดขึ้น หรือไม่เข้าใจกันขึ้น อันเป็นผลร้าย
ต่อการปกครอง และทำให้ครูและนักการศึกษาต้องมีการะเพิ่มขึ้นในการอบรมสั่งสอนเยาวชน
วิธีแก้ไขที่ต่ำที่สุดคือ ผู้ปกครองควรมีโอกาสศึกษาความเปลี่ยนแปลงด้วย

การดำเนินงาน

ในปี พ.ศ.2488 นักศึกษาผู้ใหญ่ในสหรัฐอเมริกา มี 1,689,497 คน นับเฉพาะ
ชั้นเรียนที่อยู่ในความควบคุมดูแลของท้องถิ่น ส่วนมากเป็นชั้นเรียนที่จัดขึ้นเพื่อปรับปรุง
ตนเองและเลื่อนวิทยฐานะ ท้องถิ่นที่ใช้จ่ายเงิน 10,783.021 ดอลลาร์ และมีครูสอน
ผู้ใหญ่ 21,153 คน นอกจากนี้ยังมีชั้นเรียนพิเศษสำหรับผู้ใหญ่ที่ทางมหาวิทยาลัยและ
วิทยาลัยต่าง ๆ จัดขึ้น ประมาณได้ว่ามีผู้ใหญ่เข้าศึกษา 1,000,000 คน การศึกษา
ทางไปรษณีย์มีนักศึกษาประมาณปีละไม่น้อยกว่า 5,000,000 คน ฉะนั้น การศึกษาผู้ใหญ่
จึงมีความหมายกว้างขวางกว่าโรงเรียนภาคพิเศษมาก

โครงการการศึกษาผู้ใหญ่ส่วนมากอยู่ในความควบคุมดูแลของกลุ่มสนใจ หรือสมาคม
ต่าง ๆ ที่ต้องการสนับสนุนส่งเสริมความก้าวหน้าของสมาชิก เช่น สภาศสตร์, สมาคม
บัณฑิตหญิง, สมาคมครูผู้ปกครอง, สมาคมคหเศรษฐศาสตร์, สมาคมห้องสมุด, สมาคม
ส่งเสริมสุขภาพและอนามัย, องค์การเกษตร, สมาคมนักศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเด็ก, สมาคม
ศาสนาสาгал, สมาคมสวัสดิการครอบครัว, สมาคมการศึกษา, สมาคมยิว และโปรเตสตัน เป็นต้น

3 Irving Loge "Never Too late to learn: Some Findings Concerning Interest and Attitudes in Adult Education" Journal of the American Association of University Women 31; 27-32 (October 1937)

สมาคมบางแห่งจัดการชุมนุมรับประทานอาหารและสังสรรค์ เช่นของ โรตารี, กิวานิส, เอกเซน, ไลออนส์, ออพทีมิสต์ ที่จัดการชุมนุมทุกสัปดาห์ มีการบรรยายที่น่าสนใจเป็นตัวอย่างการศึกษาผู้ใหญ่ชนิดไม่มีแบบแผนที่ค้อย่างหนึ่ง

โรงเรียนผู้ใหญ่ที่มีแบบแผนนั้น จัดดำเนินงานหลายระดับ มีทั้งระดับท้องถิ่น, ระดับรัฐ และระดับชาติ

ระดับท้องถิ่น โรงเรียนหลายแห่ง ห้องสมุด สถาบันศิลป์ และฝ่ายสาธารณสุขของท้องถิ่น อาจารย์ร่วมมือกันจัดโครงการต่าง ๆ ขึ้น หรือแต่ละหน่วยงานดำเนินการเองโดยอิสระ

ระดับรัฐ มหาวิทยาลัย และวิทยาลัยหลายแห่ง เริ่มยอมรับแนวความคิดที่จะขยายการศึกษาให้แก่บุคคลภายนอกมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยด้วย โดยจัดเป็นภาคพิเศษวิทยาลัยที่ได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาลกลางในเรื่องที่ดิน ก็เปิดหลักสูตรการเกษตรเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นนั้น ๆ มหาวิทยาลัยหลายแห่งกำลังพิจารณาจัดบริการการศึกษาแก่คนงานหลังจากที่เปิดบริการกันกว่าวิจัยเพื่อการอุตสาหกรรมและพาณิชย์มาเป็นเวลานานแล้ว มหาวิทยาลัยส่วนมากเปิดหลักสูตรวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ด้วย

โครงการศึกษาผู้ใหญ่ส่วนมากเน้นหนักไปในการช่วยนักศึกษาปรับปรุงตนเอง โรงเรียนประถม ช่วยสอนภาษาแก่ผู้ใหญ่ให้อ่านออกเขียนได้ สอนหน้าที่พลเมืองแก่กลุ่มชาวต่างประเทศ ในโรงเรียนที่ก้าวหน้ามีการชุมนุมครู - ผู้ปกครองอย่างไม่เป็นทางการ สัปดาห์ละครั้งหรือสองสัปดาห์ต่อครั้ง หรือเดือนละครั้ง เพื่อสังสรรค์และศึกษามิตรภาพต่าง ๆ

โรงเรียนมัธยมช่วยเปิดหลักสูตรวิชาอาชีพและสหนาการเวลาบ่ายและค่ำ ทั้งในโรงเรียนมัธยมแบบประสมและโรงเรียนมัธยมอาชีพ เพื่อความก้าวหน้าทางอาชีพ และปรับปรุงตนเอง ติดตามความก้าวหน้าทางเทคนิคสมัยใหม่ ครูที่สอนก็ใช้ครูโรงเรียนนั่นเองที่สมัครสอนเพิ่ม โดยโคคาตอมแทนตามสมควร แต่มีแนวโน้มที่จะให้ครูสอนผู้ใหญ่เป็นอาชีพหลัก มิใช่เป็นการสอนพิเศษอย่างที่เข้ามาแทรกก่อน

ส่วนงานด้านวัฒนธรรม มีการสอนสันตนาการต่าง ๆ เช่น พลศึกษา เค็นรำ
ดนตรี กลุ่มขับร้องประสานเสียง ฯลฯ ซึ่งดำเนินการโดยสมาคมและท้องถิ่นต่าง ๆ

การเงิน ส่วนมากได้จากสมาชิกหรือนักศึกษา โดยเก็บเป็นค่าสมัคร และ
ค่าบำรุงท้องถิ่น หรือรัฐ ช่วยเหลือในด้านการบริหารงานเท่านั้น ค่ายเหตุนี้นั้น วิชาใดที่มี
นักเรียนน้อยหรือผู้สนใจน้อย จึงต้องเลิกสอนไป

แนวโน้ม

- มีผู้สนใจในการศึกษาผู้ใหญ่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สนใจ
- วิทยุกระจายเสียง ทวีความสำคัญในด้านการศึกษาผู้ใหญ่มากขึ้นทุกวัน
- มหาวิทยาลัยต่างสนใจในการศึกษาผู้ใหญ่มากขึ้น และยอมรับว่าเป็นหน้าที่
ความรับผิดชอบที่สำคัญประการหนึ่งของมหาวิทยาลัย ที่จะบริการประชาชน
- โทรทัศน์ เริ่มมีบทบาทสำคัญในด้านการสื่อสารมวลชนและให้การศึกษาประชาชน

ความเป็นมาของการศึกษาผู้ใหญ่ในประเทศไทย

พลเรือโท หลวงสินธุสงครามชัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
ได้แสดงปาฐกถา เรื่อง การศึกษาผู้ใหญ่ ทางวิทยุกระจายเสียง เมื่อ 17 ก.ย. 83 ดังนี้

เรื่องการศึกษาผู้ใหญ่เท่าที่กล่าวมานี้ หากได้มีขอบเขตกำหนดไว้เพียงการศึกษาของผู้ใหญ่ชั้นเรียนในหอานอกเขียนไคเท่านั้นไม่ การศึกษาผู้ใหญ่ที่มีขอบเขตกว้างขวางมาก กล่าวคือ มีลำดับเป็นชั้น ๆ ไป นับตั้งแต่ชั้นต่ำจนถึงชั้นสูง ชั้นต่ำนั้นก็คือ การศึกษาเพียงในรหนังสือ วิชาที่พลเมือง และรู้จักวัฒนธรรมของชาติ ชั้นถัดไปก็คือ การศึกษาวิชาชีพ เช่น ศึกษาเพื่อให้วิชาทำมาหากิน หรือศึกษาเปลี่ยนวิชาชีพใหม่ เช่น เดิมมีวิชาชีพทางการเลขานุการ ต่อมาปรากฏว่าวิชาชีพนั้นไม่สามารถจะหาเงินไคสะดวก เพราะเกินความต้องการ เขาก็จึงเปลี่ยนให้เรียนวิชาชีพเสียใหม่ เช่น ให้มีโอกาสเรียนวิชาขายของไค หรือว่าเปลี่ยนจากวิชาช่างอย่างหนึ่งไปอีกอย่างหนึ่ง เป็นต้น การศึกษาผู้ใหญ่ชั้นนี้เขาจัดทำกันทั่วไปในทวียุโรปและอเมริกา ส่วนการศึกษาผู้ใหญ่ในชั้นสูงต่อไปอีกก็คือ การศึกษาในเศรษฐกิจและการเมือง หรือการศึกษาในชั้นมหาวิทยาลัย ซึ่งเรียกว่า มหาวิทยาลัยภาคผนวก (University Extension) คล้าย ๆ กับที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไคจุฬามหาวิทยาลัยภาคกลางกัน อยู่ในบัดนี้ ทั้งนี้ ทานทั้งหลายจะเห็นไคว่า การศึกษาผู้ใหญ่ชั้นนี้ มีไคจำกัดขอบเขตเพียงชั้นสอนในหอานหนังสือแค่ออย่างเดียวก... (4)

ลักษณะและคุณสมบัติที่ผู้บริหารงานการศึกษาผู้ใหญ่ควรมี

1. ลักษณะ มีความเป็นผู้ใหญ่อันเป็นที่น่าเคารพนับถือของประชาชน
2. คุณสมบัติ
 - ก. มีความชำนาญและรอบรู้สภาพและกิจการในท้องถิ่นซึ่งตนมีหน้าที่เป็นผู้บริหารงาน
 - ข. มีความเข้าใจในความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นซึ่งตนมีหน้าที่

(4) บุญช่วย สมพงษ์ คู่มือผู้บริหารการศึกษาผู้ใหญ่ ภาคหนึ่ง การบริหารงาน
พระนคร: โรงพิมพ์พิมพ์ศรี 2484 (หน้า 6, 7)

- ค. มีไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เช่น รู้จักถ่ายเทและคิดแปลงสภาพและกิจการให้เป็นที่ไปตามความต้องการของประชาชนและท้องถิ่น
- ง. รู้จักสมาคมกับประชาชนและคนสำคัญในท้องถิ่นซึ่งตนมีหน้าที่ตามสมควร

3. วุฒิ

- ก. มีความรู้ความเข้าใจและเรื่องราวการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ หรือวิธีดำเนินงานจัดการศึกษาผู้ใหญ่ในต่างประเทศ หรือของประเทศไทยใกล้เคียงพอสมควร
- ข. มีความรู้และความเข้าใจในวิธีสอนต่าง ๆ พอสมควร ข้อสำคัญที่สุดก็คือให้รู้จักความแตกต่างกันในระหว่างหลักวิธีสอนของเด็กและหลักวิธีสอนของผู้ใหญ่

ลักษณะ คุณสมบัติ และวุฒิ ที่สำคัญ ไม่ควรจะขาดตกบกพร่องไปแม้แต่ข้อหนึ่งข้อใด

ภารกิจของการศึกษาผู้ใหญ่ (5)

ตารางที่ 2

วัตถุประสงค์และความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ของบางประเทศ

ประเทศ	วัตถุประสงค์	ความมุ่งหมาย
อังกฤษ	ส่งเสริมการอาชีพ	เพื่อแก้ปัญหาคนว่างงานในประเทศ
ฝรั่งเศส	ส่งเสริมอุดมคติการศึกษา	และส่งเสริมระบบประชาธิปไตย
	ส่งเสริมการอาชีพ	เพื่อแก้ปัญหาคนว่างงานในประเทศ
เคนมาร์ก	ส่งเสริมอุดมคติการศึกษา	และส่งเสริมประชาธิปไตย
	ส่งเสริมอาชีพ	เพื่อแก้ปัญหาคนว่างงานในประเทศ
รัสเซีย	ส่งเสริมอุดมคติการศึกษา	และส่งเสริมประชาธิปไตย
	จัดให้หนังสือ	เพื่อความมั่นคงและแพร่หลายของ
	ส่งเสริมการอาชีพ	ลัทธิการปกครอง
คานาดา	เผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์	
	จัดให้หนังสือ	รวบรวมพลเมืองให้เป็นปีกแขน
	ส่งเสริมการอาชีพ	เพราะเป็นประเทศสร้างใหม่ และ
สหรัฐอเมริกา	ส่งเสริมอุดมคติการศึกษา	เพื่อความมั่นคงระบอบประชาธิปไตย
	จัดให้หนังสือ	ต้องการกลืนคนต่างดาว (นิวซาว)
	ส่งเสริมอาชีพ	ที่เขาไปตั้งภูมิลำเนาอยู่ในประเทศ
เม็กซิโก	ส่งเสริมอุดมคติการศึกษา	โหลกลายเป็นคนอเมริกัน
	จัดให้หนังสือ	รวบรวมพลเมืองให้เป็นปีกแขนเพราะ
		เป็นประเทศสร้างใหม่
ญี่ปุ่น	ส่งเสริมการอาชีพ	เพื่อแก้ปัญหาคนว่างงาน เพื่อรักษา
	ส่งเสริมวัฒนธรรมญี่ปุ่น	วัฒนธรรมให้ยั่งยืนคู่ไปกับการปกครอง
จีน	จัดให้หนังสือ	เพื่อรวบรวมพลเมืองให้เป็นปีกแขน
	เผยแพร่ลัทธิการปกครอง	ต้องการให้คนทั้งชาติพูดและใช้ภาษาหนังสือ
ฟิลิปปินส์	จัดให้หนังสือ	อย่างเดียวกันเพื่อรักษาเอกราชของ
	ส่งเสริมลัทธิประชาธิปไตย	ประเทศ
อินเดียน	จัดให้หนังสือ	เพื่อรวบรวมพลเมืองให้เป็นอันหนึ่ง
		อันเดียวกัน
อิหร่าน	จัดให้หนังสือ	เพื่อรวบรวมพลเมืองเชื้อชาติให้เป็น
		อันหนึ่งอันเดียวกัน

จากผลการสำรวจสำมะโนครัวของกระทรวงมหาดไทยในปี 2480 ปรากฏว่า ในประเทศไทยมีพลเมืองอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปไม่รู้หนังสือ คิดเป็นร้อยละ 68.8⁶ ทำให้รัฐบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาเรื่องการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้นคณะหนึ่ง มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พล.ร.ต.หลวงสินธุสงครามชัย ร.น.) เป็นประธานกรรมการ มีหน้าที่พิจารณาวางโครงการที่จะดำเนินงานต่อไป และจัดตั้งกองการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้นในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการตามพระราชกฤษฎีกา จัดวางระเบียบราชการสำนักงาน และกรมในกระทรวงธรรมการ (ฉบับที่ 7) เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ.2483 มี จุดประสงค์เพียง 2 ประการคือ

1. สอนให้ประชาชนอ่านออกเขียนได้
2. ให้รู้จักหน้าที่พลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย⁷

หลังจากที่ดำเนินงานมาไครยะหนึ่ง (พ.ศ.2483 - 2489) ได้ผลพอสรุปได้ดังนี้

เงินงบประมาณที่ใช้รวมทั้งสิ้น	2,916,450 บาท
จำนวนผู้เรียนรวมทั้งสิ้น	2,660,358 คน
(เฉลี่ยค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน 1 คน	1.09 บาท
จำนวนผู้สอบไล่ได้ภาคปลาย	1,463,672 คน ⁸
(เฉลี่ยค่าใช้จ่ายในการผลิตนักศึกษาผู้ใหญ่ภาคประถมศึกษาต่อ 1 คน	เพียง 2.06 บาท เท่านั้น)

6 กองทะเบียน กรมมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย การสำรวจสำมะโนครัวทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. 2480 ประชากร เล่มที่ 2 (พระนคร: โรงพิมพ์กรมรถไฟ พ.ศ. 2483) หน้า 298

7 กองศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา "การดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่"
อนุสารส่งเสริมการศึกษาผู้ใหญ่ (พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา 4 กุมภาพันธ์ 2496)
หน้า 2

8 ตัวเลขสถิติของแผนกองคึกการ กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา

โดยได้รับความร่วมมือจากองค์การศึกษาวិทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ และเปิดทำการอบรมนักเรียนรุ่นแรกเมื่อ พ.ศ.2497¹⁰ เป็นการอบรมบุคคลที่จะออกไปเป็นเจ้าหน้าที่มูลสารศึกษา เพื่อช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทที่ยังล้าหลังโดยทั่วไปในประเทศไทยให้ดีขึ้น ซึ่งจะกล่าวถึงผลงานของศูนย์กลางอบรมการศึกษานักใหญ่ที่จังหวัดอุบลราชธานีในในตอนต่อไป

ตารางที่ 3

จำนวนประชากรอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปที่ย่านและเขียนไม่ได้
ระหว่าง พ.ศ.2480 - 2490

ปี พ.ศ.	รวม	ร้อยละ	ชาย	ร้อยละ	หญิง	ร้อยละ
2480	6,878,584	68.8	2,668,378	52.2	4,210,206	85.1
2490	5,705,269	46.3	2,002,942	32.6	3,702,327	59.9

จากตารางข้างบนจะเห็นได้ชัดว่า ในระยะเวลา 10 ปี จำนวนผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือลดลง 22.5% ชาย ลดลง 20.2% และหญิง ลดลง 25.2% ของประชากรอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

(10) กองการศึกษานักใหญ่ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
รายงานการศึกษานักใหญ่ ประจำปี 2504 (พระนคร: โรงพิมพ์การศาสนา พ.ศ. 2505)
หน้า 2

ภารกิจของการศึกษาผู้ใหญ่

จากการสำรวจสำมะโนประชากรทั่วราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2503 ¹¹
ปรากฏว่า มีจำนวนประชากรอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปจำนวน 14,938,202 คน
เป็นผู้มีความรู้ชั้นอ่านและเขียนได้ 10,109,346 คน และในจำนวนนี้เป็นผู้มีความรู้ใน
ระดับประถมศึกษา (ป.4) จำนวน 8,167,559 คน และที่อ่านและเขียนไม่ได้ถึง
4,828,856 คน คิดเป็นร้อยละ 32.3 ของพลเมืองทั้งหมด

หน้าที่หลักของการศึกษาผู้ใหญ่สามัคคีคือ พยายามให้ประชากรที่อ่านและเขียน
ไม่ได้จำนวน 4,828,856 คนนั้นได้กลายเป็นผู้อ่านและเขียนได้ และหน้าที่รองก็คือ
เสริมความรู้ของประชากรจำนวน 8 ล้านเศษ ให้มีความรู้เพิ่มเติมขึ้นตามสมควร

ส่วนหน้าที่หลักของอาชีพศึกษาผู้ใหญ่ นั้น คือพยายามพัฒนาประชากรที่มีความรู้ระดับ
ประถมศึกษาจำนวน 8 ล้านเศษนั้นให้เป็นกำลังคนที่มีคุณภาพดีขึ้น สามารถผลิตผลได้สูงกว่า
เดิม มีรายได้มากขึ้น เป็นการเพิ่มผลิตผลรวมของชาติตามแผนพัฒนาประเทศ

ความต้องการกำลังคน

รายละเอียดของความต้องการกำลังคนที่คาดว่าจะมีในประเภทอาชีพต่าง ๆ ใน
ระยะ 5 ปีนี้ (พ.ศ.2510 - 2514) นั้น ได้จัดทำประเมินขึ้นจากการขยายตัวของ
โรงงานทำในระยะของแผนพัฒนา จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจสาขาต่าง ๆ ที่มีใช้
เกษตรกรรมได้ดังนี้

11 สำนักงานสถิติกลาง สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ
สำมะโนประชากรแห่งประเทศไทย พ.ศ.2503 (พระนคร : โรงพิมพ์
สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2503) หน้า 20

ตารางที่ 4
ความต้องการกำลังคนที่เพิ่มขึ้นในระยะ 5 ปี (12)

กลุ่มอาชีพ	ความต้องการกำลังคน
งานที่ใช้วิชาชีพและวิชาเทคนิค	111,700
งานบริหารและจัดการ	44,500
งานอาชีพเสมียนพนักงาน	92,700
งานอาชีพเกี่ยวกับการค้า	455,300
งานเหมืองแร่ เหมืองหิน	14,300
งานอาชีพเกี่ยวกับการคมนาคมและขนส่ง	114,800
งานในกระบวนการผลิตอุตสาหกรรม	529,800
งานคานบริการ	171,400
รวม	1,554,500

ตารางที่ 5
จำนวนเต็มของความต้องการกำลังคนแยกตามระดับการศึกษาในปีต่าง ๆ
ตั้งแต่ พ.ศ. 2503 - 2514 (13)

ประเภทของอาชีพ	ระดับการศึกษา	พ.ศ. 2503 - 2514	หมายเหตุ
ระดับอาชีพชั้นสูง	จบปีที่ 16	70,200	ระยะของ
ระดับเทคนิค	จบปีที่ 14	171,200	แผนพัฒนา
ระดับช่างฝีมือ	จบปีที่ 12	770,000	2510 - 2514
ระดับกึ่งช่างฝีมือ	จบปีที่ 10	1,985,000	

อาชีพบางอย่างเช่น ช่างตัดเสื้อ จัดเข้าอยู่ในระดับช่างฝีมือ แต่บางประเภทนี้ไม่จำเป็นต้องได้รับการศึกษาในโรงเรียนถึง 12 ปีเต็มเสมอไป แต่เห็นว่าการทำนุบำรุงงานของช่างพวกนี้เทียบเท่ากับการเล่าเรียนในโรงเรียน 12 ปี ทั้ง ๆ ที่คนที่ประกอบอาชีพประเภทนี้อาจหาความชำนาญได้จากการประกอบอาชีพจริง ๆ แทนที่จะเล่าเรียนในโรงเรียนบางประเภท อาจเทียบเท่ากับการศึกษามากกว่าหนึ่งระดับก็ได้ กล่าวคือระดับความชำนาญในอาชีพชนิดนั้นอาจเทียบเท่ากับประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น หรือประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือสูงกว่าก็ได้ ทั้งนี้สุดแต่ความต้องการเฉพาะที่ เฉพาะแห่ง

ตารางที่ 6

การมีงานทำจำแนกตามกลุ่มประเภทอาชีพที่สำคัญในประเทศไทย ปี 2505 - 2509⁽¹⁴⁾

กลุ่มประเภทอาชีพ	พ.ศ. 2504	พ.ศ. 2509 (ประมาณการ)
งานที่ใช้วิชาชีพและวิชาเทคนิค	1.4	1.4
งานบริหารและจัดการ	.2	.5
งานอาชีพเสมียนพนักงาน	1.2	1.3
งานอาชีพเกี่ยวกับการค้า	5.1	6.7
งานเกษตร	83.1	79.9
งานเหมืองแร่, เหมืองหิน	0.2	0.2
งานอาชีพเกี่ยวกับคมนาคมและขนส่ง	1.1	1.5
งานในกระบวนการผลิตอุตสาหกรรม	5.6	6.4
งานคานบริการ	2.1	2.1
รวม	100	100

คร. ระบุ แสงศักดิ์ ไคล่กล่าวถึงผลสำเร็จของการจัดอาชีวศึกษาว่าจะต้อง
ขึ้นอยู่กับ 15

1. การผลิตให้สนองความต้องการทางด้านกำลังคนตามระดับ
และสาขาความชำนาญ
2. ผู้ประกอบอาชีพได้รับเกียรติ และสังคมยกย่องให้อยู่ใน
ฐานะทางสังคมที่ดี
3. ผู้สำเร็จการศึกษาไปประกอบอาชีพได้รับค่าแรงงาน
ยุติธรรม มีสวัสดิการอันสมควร
4. นักเรียนอาชีวศึกษา ต้องเป็นผู้ที่รักและสนใจวิชาที่
มีสติปัญญาและทัศนคติที่ดีในการที่จะใช้วิชาชีพที่กำลัง
ศึกษาอยู่
5. ครูอาชีวศึกษาจะต้องมีกำลังใจและได้รับการสนับสนุน
เท่าที่ควร เช่น รายได้และฐานะทางสังคม เช่น
อาชีพครู สาขาอื่น ๆ
6. อุปกรณ์เครื่องมือจะต้องมีพอตามควรแก่ลักษณะวิชาชีพ
ทั้งนี้ให้นักเรียนได้รับการฝึกหัดอบรมที่จริงจังเกิดทักษะ
ทัศนคติ กิจนิสัย ได้รับความรู้ตามกำหนดเวลาที่ศึกษา
7. การควบคุมวิชาชีพที่รัดกุม ใหญ่ที่ประกอบอาชีพอิสระ
ได้รับความยุติธรรม และทำงานตรงหลักวิชาการ
เกิดความเจริญในมาตรฐานการช่าง

15. ระบุ แสงศักดิ์ "ปรัชญาและการจัดอาชีวศึกษาในปัจจุบัน"

วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2512

(โรงพิมพ์คุรุสภา พระนคร) หน้า 33

แผนกอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

แผนกอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2492 ดำเนินงานมาได้ 20 ปีแล้ว ความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อฝึกอบรมประชาชนชาวไทยให้มีความรู้และความสามารถไปประกอบอาชีพได้ตามสมควรแก่อัถภาพ เพื่อนำรายได้มาช่วยพัฒนาระบบเศรษฐกิจของตนเองในครอบครัวและประเทศชาติให้ดีขึ้น

2. เพื่อสนับสนุนพระราชบัญญัติสงวนอาชีพของคนไทย ต้องการให้อาชีพส่วนใหญ่ตกอยู่ในมือของคนไทย อันเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล

3. เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลในหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการที่จะฝึกอบรมคนไทยให้มีความรู้ในวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อเตรียมการไว้สำหรับบางโอกาสที่ทางราชการจำเป็นต้องใช้

4. เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายลดค่าครองชีพของรัฐบาล ในเมื่อประชาชนชาวไทยได้รับการฝึกอบรมความรู้ในด้านวิชาชีพยิ่งขึ้น สามารถผลิตของต่าง ๆ ขึ้นใช้ได้เอง เมื่อมีผลผลิตมากขึ้น ก็เป็นแนวทางประหยัดและลดค่าครองชีพได้โดยปริยาย

5. เพื่อชักจูงประชาชนที่รู้น้อยให้สนใจในการศึกษาวิชาหนังสือยิ่งขึ้น ในการฝึกหัดวิชาช่าง ผู้ที่ไม่รู้น้อยจะมีความก้าวหน้าในวิชาช่างได้ยาก ถ้าหากรู้น้อยจะทำให้การค้นคว้าตำรับตำราในวิชาช่างนั้น ๆ ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น จึงเป็นการส่งเสริมผู้ใหญ่ในด้านการเรียนรู้น้อยด้วย

6. เพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงขององค์การศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ซึ่งเรียกงานนี้ว่า Adult Vocational Education อันเป็นการส่งเสริมประชากรของโลกให้สนใจในการอาชีพมากขึ้น และส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพเป็นหลักฐาน

หน้าที่ เป็นหน่วยงานประสานงานกลาง จัดส่งเสริมสนับสนุนเผยแพร่ความรู้วิชาชีพให้แก่ผู้ใหญ่ดังนี้

1. จัดตั้งโรงเรียนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และหน่วยอาชีวศึกษาผู้ใหญ่เคลื่อนที่

2. ส่งเสริมการอาชีพประชาชน
3. ร่วมมือประสานงานกับกระทรวงยุติธรรมและกระทรวงมหาดไทย จัดตั้งโรงเรียนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ขึ้นในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และในเรือนจำ องค์การทหารผ่านศึก องค์การบริหารส่วนจังหวัด
4. ร่วมมือกับ กรป.กลาง จัดหน่วยอาชีวศึกษาเคลื่อนที่ไปสอนวิชาชีพให้แก่ประชาชนในเขตพัฒนาการตัวอย่างของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่
5. ประสานงานระหว่างส่วนกลางกับศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ จังหวัดอุดรราชธานี (ศ.อ.ศ.อ.) ที่ดำเนินการอบรมครูและก่นคว่ำทดลองการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ และทดลองการประถมศึกษา
6. ประสานงานจัดศูนย์ฝึกอาชีพเบื้องต้นของกรมพัฒนาชุมชน

อัตรากำลัง (เมื่อปี 2511) 16

ตำแหน่ง	ส่วนกลาง	ส่วนภูมิภาค	รวม
หัวหน้าแผนก	1	-	1
ประจำแผนก	2	-	2
เสมียน	1	-	1
ลูกจ้างประจำทำหน้าที่เสมียน	2	-	2
ลูกจ้างประจำทำหน้าที่ครูหน่วย - อาชีวศึกษาผู้ใหญ่เคลื่อนที่	12	71	83
ลูกจ้างประจำทำหน้าที่ครูวิชาชีพ ในโรงเรียนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่	-	31	31
ครูวิชาชีพทำการสอนลงเวลา	123	213	336
รวม	141	315	456

ตารางที่ 7

งบประมาณของแผนกอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ 17.

หมวดเงิน	พ.ศ.2508	พ.ศ.2509	พ.ศ.2510	พ.ศ.2511
หมวดค่าตอบแทน	1,377,764	1,393,000	1,365,900	1,472,700
หมวดค่าวัสดุ	144,000	179,000	204,700	209,700
หมวดค่าใช้สอย	105,000	100,000	100,000	125,000
หมวดค่าครุภัณฑ์	30,000	210,400	181,300	714,500
หมวดค่าทัศนสิ่งก่อสร้าง	-	-	-	45,000
รวม	1,656,764	1,885,100	1,851,900	2,576,900

หลักเกณฑ์การจ่ายค่าสอนแก่โรงเรียนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่

โรงเรียนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ส่วนกลาง

- ครูใหญ่ เดือนละ 240 บาท และ 350 บาท
- ครูสอนวิชาชีพ ชั่วโมงละ 12 บาท
- ภารโรง เดือนละ 60 บาท
- ค่าวัสดุ เดือนละ 100 บาทต่อ 1 ห้องเรียน

โรงเรียนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ส่วนภูมิภาค

- ครูใหญ่ เดือนละ 250 บาท
- ครูสอนวิชาชีพ เดือนละ 270, 540, 650 บาท
- ภารโรง เดือนละ 55 บาท
- ค่าวัสดุ เดือนละ 100 บาทต่อ 1 ห้องเรียน

17. กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

รายงานประจำปีการศึกษาผู้ใหญ่ประจำปี 09 (โรเนียว) หน้า 24 และ

รายงานประจำปีงบประมาณ 2511 ของแผนกอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ หน้า 7

หน่วยอาชีวศึกษาผู้ใหญ่เคลื่อนที่

- ครูสอนวิชาชีพได้รับเงินเดือนจากอัตราค่าจ้างประจำเดือนละ 450 - 600 บาท
- ค่าวัสดุ เดือนละ 100 บาทต่อ 1 ห้องเรียน

ตารางที่ 8

ผลงานเฉพาะด้านอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ ในปี 2511 (18)

รายการ	จำนวนคน	ร้อยละ
นักศึกษาผู้ใหญ่ ร.ร. ส่วนกลาง	2,018	13;
นักศึกษาผู้ใหญ่ ร.ร. ส่วนภูมิภาค	3,803	25;
นักศึกษาผู้ใหญ่หน่วยอาชีวศึกษาเคลื่อนที่	2,168	14
นักศึกษาผู้ใหญ่หน่วยงานอื่น ๆ	2,552	17
ผู้เชี่ยวชาญมอบหมายจาก ศ.อ.ศ.อ.	4,910	31
รวม	15,451	100

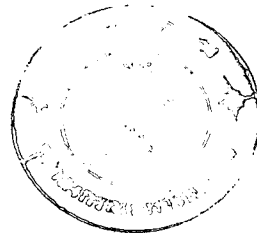
การดำเนินงาน ร.ร. อาชีวศึกษาผู้ใหญ่ส่วนกลาง

จำนวนโรงเรียน	10
จำนวนห้องเรียน	37
จำนวนครู	120
จำนวนนักศึกษา	2,018

การดำเนินงาน ร.ร. อาชีวศึกษาผู้ใหญ่ส่วนภูมิภาค

จำนวนโรงเรียน	111
จำนวนห้องเรียน	160
จำนวนครู	244
จำนวนนักศึกษา	3,803

(ขาดรายงาน 12 จังหวัด)

การดำเนินงานหน่วยอาชีวศึกษาผู้ใหญ่เคลื่อนที่

จำนวนหน่วย	41
จำนวนห้องเรียน	83
จำนวนครู	83
จำนวนนักเรียน	2,168

(ขาดรายงาน 4 หน่วย)

การดำเนินงานสนับสนุนอาชีวศึกษาพร้อมกับหน่วยราชการอื่น ๆ คือ

สถานฝึกอาชีพบางนา กระทรวงยุติธรรม

ทัณฑ์สถานวัยหนุ่มมีนบุรี กระทรวงมหาดไทย

บ้านเกร็ดตราการ กระทรวงมหาดไทย

เรือนจำลาควายและเรือนจำต่างจังหวัด 39 แห่ง

ทัณฑ์สถานหญิง คลองเปรม ฯ

องค์การทหารผ่านศึก

โรงเรียนวิสุทธิ เทพบาล

อุปสรรคและปัญหาในการดำเนินงานรวมทั้งข้อเสนอแนะของแผนกอาชีวศึกษาผู้ใหญ่

<u>ปัญหา</u>	<u>แนวทางในการดำเนินการแก้ไข</u>
1. อัตรากำลังในแผนกน้อยไม่เหมาะสมกับงาน (หัวหน้าแผนก 1 ประจำแผนก 2, เสมียน 3)	1. ควรเพิ่มวิทยากรอีก 2 คนเป็นยกยางน้อย (ปริญญาตรี 1 ปริญญาโท 1)
2. หลักสูตรยังไม่อยู่ในระดับที่นาพอใจ	2.1 จัดทำหลักสูตรกลาง แบ่งออกเป็นขั้นต้น กลาง - สูง และสามารถศึกษาต่อกันได้ในวิชาชีพสาขาเดียวกัน 2.2 ทดลองปรับปรุงโรงเรียนสวนกลางให้เป็นตัวอย่าง 2.3 ควรเปิดทดลองฝึกครูสำหรับศูนย์การศึกษายุใหญ่และเทคนิคการสอนผู้ใหญ่
3. เจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาคเฉพาะไม่มีขาดการวางแผน มักถือเป็นการฝาก	3.1 ควรตั้งศูนย์การศึกษายุใหญ่ระดับภาคขึ้นเพื่อเป็นหน่วยกลางระดับภาค 3.2 กองการศึกษายุใหญ่เป็นหน่วยกลางระดับชาติต่อไป 3.3 ควรเปลี่ยน ศ.อ.ศ.อ. ดำเนินงานทางการศึกษายุใหญ่โดยเฉพาะ
4. ขาดอุปกรณ์ฝึกหัดต่างๆ อยู่ในระยะพัฒนาเศรษฐกิจระยะที่ 2 ทำให้คุณภาพต่ำทำให้ตลาดแรงงานไม่ยอมรับ	4.1 ขอความช่วยเหลือจากมิตรประเทศ 4.2 ปรับปรุงวิธีการฝึก 4.3 ควรสนับสนุนเป็นพิเศษ เพราะอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติระยะที่ 2
5. ขาดเอกสาร ตำรา ครู ยังใช้วิธีจดในกระดานดำ และไม่เข้าใจเทคนิคการสอนผู้ใหญ่	5.1 ศึกษานิตเทศก เขาช่วยนิตเทศ 5.2 ประชุมอบรมสัมมนาเจ้าหน้าที่ครูสอน
6. ครูวิชาในหน่วยอาชีวศึกษายุใหญ่เคลื่อนที่เป็นเพียงลูกจ้างประจำซึ่งอยู่ทำงานไม่ตลอดไป เฉพาะในเขตกรุงป. ไม่มีเบี้ยเลี้ยงและค่าเช่าบ้านให้	6.1 ขอเปลี่ยนแปลงเป็นสามัญ 6.2 ควรช่วยเบียดเลี้ยง 6.3 พิจารณาความดีความชอบเป็นพิเศษ
7. คาสอนถูกมากหากครูมีฝีมือสอนยาก	7. ขอให้กระทรวงการคลังปรับใหม่แล้ว
8. การประสานงานหน่วยอื่นยังไม่ดีพอเพราะว่าขาดคนคุณภาพจึงทำ	8.1 ควรเพิ่มตามขล 1.1 8.2 สัมมนาอบรมเจ้าหน้าที่ 8.3 ประชาสัมพันธ์การศึกษายุใหญ่ให้เข้าใจ

งานในอนาคต

ตามมติคณะกรรมการอำนวยการศึกษาผู้ใหญ่แห่งชาติ กำหนดให้กองการศึกษาผู้ใหญ่ เป็นหน่วยกลางประสานงาน การจัดการศึกษาผู้ใหญ่ทุกระดับ มีแนวโน้มที่จะจัดตั้ง ศูนย์การศึกษาผู้ใหญ่ขึ้นในภาคต่าง ๆ ขึ้น เพื่อทำหน้าที่อบรมครู - ผู้บริหาร - ส่งเสริม เผยแพร่ ประเมินผลารก่นคว่าและวิจัยงานการศึกษาผู้ใหญ่

งานหน่วยอาชีวศึกษาผู้ใหญ่เคลื่อนที่ในเขต กรป.กลาง นั้น จะกำหนดไว้จังหวัด ละ 3 หน่วย (ตัดเย็บ - ตัดผม) ส่วนในเขต ร.พ.ธ.จะจัดตั้งหน่วยอาชีว (เกษตร - การช่าง) จังหวัดละ 2 หน่วย

สำหรับโรงเรียนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ นั้น จะทำการเปิดขึ้นทุกจังหวัด อัตราเฉลี่ย จังหวัดละ 10 ห้องเรียน และอาจขยายเปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนว่าภาคต่อไป

ส่วนค่านาตรฐานการฝึกอาชีพ จะเร่งผลิตเอกสารประกอบมาตรฐานการฝึก โดยจัดอบรมครูวิชาชีพและสัมมนาเจ้าหน้าที่อาชีวศึกษาผู้ใหญ่ของทุก ๆ หน่วยงาน

การดำเนินงานฝึกอาชีพระยะสั้น จะยึดหลักความต้องการของตลาดแรงงาน ในสาขาเกษตร ธุรกิจ คหกรรมศาสตร์ และอุตสาหกรรมตามแผนพัฒนาประเทศ

ศ.อ.ศ.อ. กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ศ.อ.ศ.อ. ก่อศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ จังหวัดอุดรราชธานี หรือที่
สหประชาชาติรู้จักกันในนามของ TUFEC หรือ Thailand Unesco Fundamental
Education Centre

ตามสัญญาระหว่างองค์การว่านพิเศษแห่งสหประชาชาติและรัฐบาลไทยที่ก่อตั้ง
ศ.อ.ศ.อ. ขึ้นนี้ องค์การจะช่วยในการฝึกอบรมส่งผู้เชี่ยวชาญมาทำงานคู่กันไปกับข้าราชการ
ไทยและถ่ายทอดวิชาให้แกกันและกัน กับส่งเครื่องมือเครื่องใช้อันจำเป็นต่องานต่างประเทศ
มาให้ ศ.อ.ศ.อ. ส่วนรัฐบาลไทยจะใช้งบประมาณสร้างอาคารสถานที่ดำเนินงาน
เงินเดือนข้าราชการไทยทั้งที่มาสอนและมาเรียน และจัดตั้งโครงการดำเนินงานในชนบทขึ้น
สำนักงานขึ้นแรกองค์การเหล่านั้นจะช่วยประเทศไทยอยู่ 5 ปี นับแต่ พ.ศ. 2496 เป็นต้นไป
ต่อมาได้ต่อสัญญาไปอีก 3 ปี วันหมดอายุสัญญานี้คือ วันที่ 31 ธันวาคม 2504 องค์การ
ศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ส่งผู้แทนมาทำพิธีส่งมอบ
ความรับผิดชอบในการฝึกอบรมคน กับกรรมสิทธิ์ในเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่องค์การต่าง ๆ
ส่งมาให้ใช้ใน ศ.อ.ศ.อ. ต่อรัฐบาลไทยเพื่อดำเนินงานต่อไปจนถึงบัดนี้ เป็นเวลารวม
16 ปีแล้ว

หน้าที่ของ ศ.อ.ศ.อ.

1. อบรมครูประจำการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ส่งเสริมการศึกษาผู้ใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. ค้นคว้าทดลองเกี่ยวกับการประถมศึกษาและการศึกษาผู้ใหญ่
4. ร่วมมือกับหน่วยราชการอื่น ๆ

สาขาวิชาและประเภทการศึกษาฝ่ายวิชาการ

1. การบริหารทั่วไป
2. ภาษาไทย
3. ภาษาอังกฤษ
4. ดั้งเดิมศึกษา

ตารางที่ 9

งบประมาณดำเนินการปีงบประมาณ 2510 รวม 1,616,217 บาท (19)

ประเภท	บริหาร ศ.อ.ศ.อ.	อบรมครู	การศึกษาผู้ใหญ่	หมายเหตุ
เงินเดือน	725,690	-	-	
ค่างานประจำ	248,686	-	-	
ค่าตอบแทน	15,000	15,700	-	
ค่าใช้สอย	140,000	450,000	-	
ค่าวัสดุ	115,000	48,300	5,980	
ค่าครุภัณฑ์	33,000	-	-	
ค่าที่ดิน	204,000	-	77,460	
รวม	1,481,376	514,000	83,440	

ตารางที่ 10

ผลงานที่เกี่ยวกับการศึกษาอบรม ปีงบประมาณ 2510 (20)

ชั้น	จำนวนรุ่น	ระยะเวลาอบรม	จำนวนผู้อบรม	เฉลี่ยค่าใช้จ่าย หัวละ/รุ่น
<u>อบรมครู</u>				
ครูใหญ่ในชนบท	6	30 วัน	383	1,100 บาท/รุ่น
ครูหัตถศึกษา	2	21 วัน	127	808 "
ครูพลศึกษา	1	12 วัน	62	750 "
ครูจากประเทศลาว	1	52 วัน	1	
ลูกเสือชั้น พีพีซี	4	3 วัน	235	107 "

(19) - (20) ที่มา รายงานประจำปีงบประมาณ 2510 ของ ศ.อ.ศ.อ.

ชั้น	จำนวนรุ่น	ระยะเวลาอบรม	จำนวนผู้อบรม	เฉลี่ยค่าใช้จ่าย หวัดละ/รุ่น
<u>การศึกษานักใหญ่</u>				
อบรมผู้ใหญ่ในชนบท	3	42 วัน	90	880 บาท/รุ่น
ประชุมอบรมชั้นเรียน (1700 - 2000)	1	8 วัน	23	178 "
สายสามัญ (เทียบ ป.7)	1	1 ปี	15	
(เทียบ มศ.3)	1	1 $\frac{1}{2}$ ปี	32	
สายอาชีพเครื่องยนต์	4	3 เดือน	75	
ซีบอร์ดยนต์	4	3 เดือน	106	
ตัดเย็บชั้นต้น	4	3 เดือน	124	
ตัดเย็บชั้นกลาง	4	3 เดือน	58	
วิทยุ	2	6 เดือน	52	
ไฟฟ้าภาคปฏิบัติ	2	3 เดือน	51	
ศิลปศึกษา	1	3 เดือน	22	
<u>รูปกลุ่มสนใจ (วันหยุดราชการ)</u>				
ประกอบและถนอมอาหาร	48 ครั้ง	4 ชม.	754	
นาฏศิลป์	32 "	4 "	1076	
ปั้นตุ้ม	19 "	4 "	236	
ถ่ายรูป	8 "	4 "	125	
ซีบอร์ดยนต์	30 "	4 "	600	
ศิลป - ทำอุปกรณ์	21 "	4 "	525	
รวม			4,792	

โครงการที่นำเสนอจากมีอยู่ 2 โครงการคือ:

โครงการอบรมผู้ใหญ่ในชนบท งบประมาณ 2510

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความสามารถที่จะประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่งได้ในหมู่บ้านของตน
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมรู้จักปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของงานและชุมชนนั้นให้ดีขึ้น
3. เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีในหมู่บ้าน
4. เพื่อเป็นกำลังใจในการส่งเสริมพัฒนาการชุมชนตามนโยบายของรัฐบาล
5. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมรู้จักรักษาหรือและทำงานร่วมกับผู้อื่น ตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อแก้ปัญหาของตนเองและชุมชน
6. ให้มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรู้จักป้องกันประเทศชาติ

ผู้เข้าอบรม

อายุตั้งแต่ 15 - 25 ปี

รุ่นละ 30 คน (ชาย 15 หญิง 15 คน)

อบรม 3 รุ่น รวม 90

ให้อำเภอจัดครูประจำหมู่บ้านนั้นรุ่นละ 2 คน และ
พัฒนากร 1 คนมารวมอบรมด้วย

วิชาที่อบรม

1. การเกษตร ร้อยละ 45 ของเวลาในการอบรมทั้งหมด เช่น การปลูกพืช การทำสวนครัว การทำนาแผนใหม่ การเลี้ยงสัตว์ ฯลฯ
2. การช่างต่าง ๆ ร้อยละ 35 ของเวลาในการอบรมทั้งหมด เช่น การตัดเย็บเสื้อผ้า การประกอบและกนอมอาหาร งานปูน งานโลหะ ฯลฯ
3. วิชาอื่น ๆ ร้อยละ 20 ของเวลาในการอบรมทั้งหมด เช่น การปฐมพยาบาล หน้าที่พลเมืองศีลธรรม วัฒนธรรม การป้องกันประเทศชาติ การอ่านสรุปข่าวหนังสือพิมพ์ และฟังข่าววิทยุ การพัฒนาชุมชน การปรับปรุงตัวเอง การอนุรักษ์หมู่บ้าน การทำงานเป็นหมู่คณะ การคำนวณอย่างง่าย

4. กิจกรรมพิเศษ เช่น กีฬา สันทนาการ ภาพยนตร์การศึกษา

การเงิน

ค่าตอบแทน	จ่ายเป็นค่าทำงานล่วงเวลาของเจ้าหน้าที่รุ่นละ	1,600 บาท
ค่าอาหารของผู้เข้ารับการอบรมคนละ	10 บาทต่อวัน	
จำนวน 30 คน	42 วัน รุ่นละ	12,600 บาท
ค่าวัสดุฝึกหัด เครื่องเขียนแบบพิมพ์ เครื่องกีฬา	รุ่นละ	3,000 บาท
	รวมรุ่นละ	17,200 บาท
	อบรม 3 รุ่นเป็นเงิน	51,900 บาท
	เฉลี่ยค่าใช้จ่ายหัวละ	575 บาทต่อรุ่น

การติดตามผลการอบรมภายหลังจากที่ผู้เข้ารับการอบรมกลับภูมิลำเนาแล้ว จะมี

การติดตามผลและให้คำแนะนำตามโอกาส

การประชุมอบรมผู้ใหญ่ในชนบท ปี 2510 (อบรมเพิ่มเติมและติดตามผล)

ระยะเวลาประชุมอบรม 8 วัน	จำนวน 50 คน	อบรม 1 รุ่น
วิชาที่อบรม	การเกษตรร้อยละ 65 ของเวลาในการอบรมทั้งหมด	
	การช่างต่าง ๆ ร้อยละ 25 และความรู้ทั่วไป ร้อยละ 10	
ค่าใช้จ่าย	ค่าตอบแทนและค่าวัสดุ รุ่นละ	1,400 บาท
	ค่าเบี้ยเลี้ยงวันละ 10 บาทต่อคน	4,000 "
	รวมเงินรุ่นละ	5,400 "
	เฉลี่ยค่าใช้จ่ายหัวละ	108 " ต่อรุ่น

กรป.กลาง กองอำนวยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ

กองอำนวยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ ได้ตั้งขึ้นเมื่อ 10 เมษายน 2505 โดยได้รับอนุมัติการจัดตั้งจากคณะรัฐมนตรี ได้פורมรูปขึ้นเฉพาะกองหลัก ๆ คือ กองกำลังพล, กองการข่าว, กองยุทธการ และกองส่งกำลังบำรุง และเริ่มส่งหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ออกไปปฏิบัติการที่อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เริ่มตั้งแต่ 15 สิงหาคม 2505 เป็นหน่วยแรก ส่วนกองการฝึก กรป.กลางนั้น เริ่มงานตั้งแต่ 4 ตุลาคม 2505

อัตรากำลัง

มีเจ้าหน้าที่ชั้นสัญญาบัตร 8 คน เสมียน 5 คน รวม 13 คน โครงการที่ปฏิบัติ รวม 14 โครงการคือ ¹⁹

1. โครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของ กรป.กลางและหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่
2. โครงการจัดการศึกษาอบรมแก่เจ้าหน้าที่ กรป.กลางและหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่
3. โครงการบรรยายตามสถาบันต่าง ๆ
4. โครงการปรับปรุงแนวสอน ระเบียบปฏิบัติประจำ และหนังสือคู่มือเจ้าหน้าที่ กรป.กลางและ นพค.
5. โครงการชุมนุมเยาวชนประจำปี
6. โครงการติดตามผลการชุมนุมเยาวชน
7. มุขนิษิสงเคราะห์เยาวชนในท้องที่กันดารในพระบรมราชูปถัมภ์
8. โครงการจัดงานวันเด็กแห่งชาติ ตาม นพค.ต่าง ๆ
9. โครงการจัดตั้งศูนย์เยาวชน
10. โครงการฝึกวิชาชีพเยาวชน
11. โครงการศึกษาผู้ใหญ่
12. โครงการห้องสมุด กรป.กลาง
13. โครงการห้องสมุดประชาชน
14. โครงการนำบุคคลที่ประชาชนเชื่อถือเข้ามาในพระนคร

¹⁹) ผลงานของกองการฝึก กรป.กลาง ระยะเวลา 6 ปี 3 เดือน

โครงการที่น่าสนใจเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่คือ

โครงการฝึกวิชาชีพเยาวชน

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้เยาวชนมีโอกาสฝึกฝนวิชาชีพที่ตนถนัดและตามที่ท้องถิ่นต้องการจนมีความสามารถพอที่จะนำไปประกอบอาชีพโดยมีรายได้ตามสมควร
2. เพื่อพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมแก่การที่จะส่งเสริมในท้องถิ่นนั้น ๆ ให้มีมาตรฐานและคุณภาพสูงขึ้น ทั้งมีปริมาณเพียงพอแก่ความต้องการของตลาด เป็นการสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ
3. เพื่อให้เยาวชนได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มพูน จนสามารถนำความรู้ไปพัฒนาท้องถิ่นของตนให้เจริญตามนโยบายของรัฐบาลในการเร่งรัดพัฒนาชนบท
4. เพื่อปลูกฝังจิตใจเยาวชนให้รู้จักทำมาหากินและเห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพโดยอาศัยวิชาการ ทั้งให้เยาวชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม
5. เพื่อให้ท้องถิ่นต่าง ๆ สามารถนำเองแรงงานของตนมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติให้มากที่สุด

การดำเนินการ

ปีงบประมาณ 2510 จัดตั้งศูนย์ฝึกวิชาชีพเยาวชน 4 แห่งคือ

- หลักสูตรช่างซ่อมยานยนต์ ที่นครพนม (8 เดือน)
- หลักสูตรกรีกคียง ที่ยะดา และนราธิวาส (๖ เดือน)
- หลักสูตรการเกษตร ที่ศรีสะเกษ (4 เดือน)

ปีงบประมาณ 2511 ได้จัดตั้งศูนย์ฝึกวิชาชีพเยาวชนเพิ่มอีก 4 แห่งคือ

- หลักสูตรช่างซ่อมรถยนต์ ที่อุตรดิตถ์ (4 เดือน)
- หลักสูตรช่างก่อสร้าง ที่ เลย ปัตตานี และสุรินทร์ (4 เดือน)

แต่ละหลักสูตรนอกจากวิชาหลักแล้ว มีวิชาประกอบ เช่น ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ไทย ชาติ และหน้าที่พลเมืองคือ กิจกรรม วัฒนธรรม สุขศึกษา พลศึกษา และมีการอบรมเกี่ยวกับความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ความรักหมู่คณะ ระเบียบวินัย มารยาท ฯลฯ อีกด้วย

ค่าใช้จ่าย

เยาวชนที่เข้ารับการศึกษาที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น กล่าวคือ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ จัดที่พัก และประกอบอาหารเลี้ยงแก่เยาวชนที่เข้ารับการศึกษา ตลอดระยะเวลาจนจบหลักสูตร ค่าใช้จ่ายที่ทางราชการออกให้ มีดังนี้

- ค่าเลี้ยงดู คนหนึ่งวันละ 10 บาท
- ค่าเบี้ยเลี้ยง คนหนึ่งวันละ 2 บาท
- ค่าเสื้อผ้า คนละ ๑๕๐ บาท
- ค่าพาหนะเดินทางระหว่างภูมิลำเนา - สถานที่ฝึกอบรม
- ค่าเบี้ยเลี้ยงระหว่างเดินทางจากภูมิลำเนาถึงสถานที่ฝึกอบรมคนละ 16 บาทต่อวัน

ตารางที่ 11

ผลงานของโครงการฝึกอบรมเยาวชนของ กรมป.กลาง

หน่วยพัฒนาการ	หลักสูตร	ระยะเวลาเกิน	จำนวนเยาวชนที่เข้าอบรม		
			2510	2511	2512
นครพนม	ช่างซ่อมยานยนต์	6 - 8	25	25	25
อุดร คีตก	ช่างซ่อมยานยนต์	6	-	25	40
สตูล	ช่างซ่อมยานยนต์	6	-	-	40
นราธิวาส	การกรีดยาง	2	100	50	50
ศรีสะเกษ	การเกษตร	4	50	50	50
เลย	ช่างก่อสร้าง	4	-	50	50
ปัตตานี	ช่างก่อสร้าง	4	-	50	50
สุรินทร์	ช่างก่อสร้าง	4	-	25	50
กาฬสินธุ์	การขับรถยนต์	2	-	-	40
อุดรธานี	ช่างไฟฟ้า, เชื่อมและพันลวด	3	-	-	30
รวม			175	275	425

ตัวอย่างงบประมาณสำหรับหลักสูตรคานการเกษตร (ตรีสะเกษ)

1. ระยะเวลาของหลักสูตร 4 เดือน		
2. ค่าใช้จ่าย 108,800 บาท		
ก. ค่าเลี้ยงดูสำหรับ 25 คน	30,000	บาท
ข. เบี้ยเลี้ยงสำหรับ 25 คน	6,000	"
ค. ค่าเสื่อสำหรับ 25 คน	6,250	"
ง. เบ็ดเตล็ด	12,150	"
- ค่าสอนสำหรับครูภายนอก	3,000	"
- ค่าพันธุ์พืชและปุ๋ย	6,150	"
- ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	3,000	"
รวม	12,150	"
รวมรุ่น 1	54,400	"
รวม 2 รุ่น	108,800	"
3. ค่าเครื่องมือ (บางส่วน)	5,000	"
4. ค่าสร้างอาคารที่พัก	30,000	"
รวม	140,800	"

โครงการศึกษาผู้ใหญ่ กรป.กลาง ที่กองการศึกษาผู้ใหญ่จังหวัดรวมควมมี
 หน่วยงานวิชาศึกษาผู้ใหญ่เคลื่อนที่ แต่ละหน่วยประกอบด้วย
 - วิชาตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี 1 ห้องเรียน
 - วิชาตัดผมชาย 1 "

ตารางที่ 12

ผู้สำเร็จการศึกษาจากหน่วยงานวิชาผู้ใหญ่เคลื่อนที่ในเขต กรป.กลาง

จังหวัด	2509	2510	2511	
นครพนม	73	10	170	
ยะลา	104	-	-	
นราธิวาส	61	-	-	
เลย	78	127	134	
ปราจีนบุรี	-	20	29	
กาฬสินธุ์	-	-	30	
หนองคาย	-	-	110	
อุดร	-	-	97	
ปัตตานี	-	-	14	
อุดรดิศถ์	-	-	57	
น่าน	-	-	51	
สตูล	-	-	62	
สุรินทร์	-	-	149	
บุรีรัมย์	-	-	53	
รวม	316	157	946	คน

หน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ กองส่งเสริมอาชีพ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

เป็นหน่วยงานใหม่ที่กำลังมีบทบาทมากขึ้นทุกทีในการฝึกอบรมวิชาอาชีพสาขาต่าง ๆ ให้กับประชาชนตามหลักสูตรระยะสั้น (5 เดือน)

กรกฎาคม 2503 กระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่หน่วยแรกขึ้นทางภาคใต้ และตั้งหน่วยที่สองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในเดือนกันยายน 2506

ต่อมาในปี พ.ศ.2509 กองส่งเสริมอาชีพได้รับความช่วยเหลือจากองค์การยูซอมแห่งสหรัฐอเมริกา ในการจัดตั้งหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ตามโครงการศึกษาชนบท เพื่อผลิตช่างฝีมือระดับปานกลาง โดยองค์การยูซอมเป็นผู้จัดหายานพาหนะ วัสดุ อุปกรณ์ที่อุปกรณ์การศึกษา พร้อมทั้งให้ทุนการศึกษาและงานแก่ครูทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ในปี พ.ศ.2512 มีหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 15 หน่วย ภาคเหนือ 5 หน่วย ภาคใต้ 6 หน่วย และภาคกลาง 1 หน่วย รวม 27 หน่วย และจะเปิดเพิ่มขึ้นปีละ 9 หน่วย จนถึง 54 หน่วยในปี พ.ศ.2515

วัตถุประสงค์

1. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เท่าที่จะหาได้เพื่อให้ฝึกอบรมแก่ผู้ที่ไม่เคยรับการอบรมมาก่อนเลย หรือผู้ที่ได้รับการอบรมแล้วแต่ต้องการอบรมเพิ่มเติมโดยลงทุนและใช้เวลาว่างเพียงเล็กน้อย
2. เพื่อผลิตกำลังคนในคานช่างฝีมือ และมีมือระดับปานกลาง ที่ต้องการเพิ่มขึ้นอย่างมากในระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติและเตรียมคนให้มีโอกาสเลือกงานใหม่ด้วย
3. เป็นการนำเอากิจกรรมของรัฐบาลไปสู่ประชาชนในท้องที่ชนบท ทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญของตนเอง และความหวังดีของรัฐบาลที่มีต่อประชาชนที่ห่างไกลความเจริญและจะได้ไม่หันหน้าเข้าหาฝ่ายตรงกันข้าม
4. ช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทให้ดีขึ้น เพื่อช่วยพัฒนาตนเองและประเทศชาติเป็นส่วนรวม
5. เป็นการให้การศึกษาระดับถึงประตูบ้านแก่นักเรียนทุกเพศทุกวัย โดยมี

6. จัดเป็นหน่วยงานที่ให้การฝึกอบรมวิชาชีพประเภทเดียวกับที่พร้อมจะเคลื่อนย้ายได้อย่างรวดเร็วตามความจำเป็นของสถานการณ์ และพร้อมที่จะอำนวยความสะดวกให้ผู้หลงใหลใฝ่ฝันเข้ารับการศึกษา นำความรู้ไปประกอบอาชีพในภายหน้า

<u>อัตรากำล้าง</u>	<u>หน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่แต่ละหน่วยประกอบด้วยบุคคลดังนี้</u>	
หัวหน้าหน่วย	1	คน
ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วย	1	"
เจ้าหน้าที่ธุรการ	1	"
สมุหบัญชี	1	"
ครูประจำวิชา	1	" (ตามจำนวนวิชาที่เปิดสอน)
คนงานและภารโรง	2 - 3	"

ประมาณค่าใช้จ่ายของแต่ละหน่วยใน 1 ปี จากงบประมาณแผ่นดิน

เงินเดือน	200,000	บาท
ค่าใช้สอย	100,000	"
ค่าตอบแทน	100,000	"
ค่าวัสดุ	160,000 - 200,000	บาท
อื่น ๆ	60,000	บาท
รวม	620,000 - 660,000	บาท

เงินช่วยจากองค์การยูนิเซฟ แห่งสหรัฐอเมริกา

คายานพาหนะ วัสดุ ทรัพย์สิน เครื่องมือเครื่องใช้ 800,000 - 1,000,000 บาท

ตารางที่ 13

ยอดรวมเงินงบประมาณแผ่นดิน เงินช่วยจากองค์การยูนิเซฟแห่งสหรัฐอเมริกาและเงินทุนสมทบ (20)

ประเภท	2509 2 หน่วย	2510 7 หน่วย	2511 18 หน่วย	2512 27 หน่วย
เงินงบประมาณแผ่นดิน	3,704,400	4,551,500	6,952,400	18,695,900
เงินจากยูนิเซฟ	2,000,000	5,669,000	11,244,000	22,876,000
เงินสมทบทุน	-	1,000,000	3,272,700	3,823,440
รวม	5,704,400	11,220,500	21,669,100	45,395,340

วิชาชีพแต่ละหน่วยสามารถเปิดฝึกอบรมหลักสูตร 300 ชั่วโมง หรือ 5 เดือน
ประเภทการช่าง (ช่างฝีมือ)

อาหาร - ขนม

ตัดผม

ดอกไม้ประดับ

ตัดผมและเสริมสวย

ถ่ายรูป

ซ่อมพิมพ์ดีดและจักรเย็บผ้า

ตัดเสื้อชาย 1

การพิมพ์

ตัดเสื้อชาย 2

ช่างประเภทอื่น ๆ ตามความต้องการของตลาด

ตัดเสื้อสตรี 1

ตัดเสื้อสตรี 2

ประเภทช่างอุตสาหกรรม

เขียนแบบก่อสร้าง 1

ช่างซ่อมวิทยุและโทรทัศน์ 1

เขียนแบบก่อสร้าง 2

ช่างซ่อมวิทยุและโทรทัศน์ 2

ช่างไม้

ช่างบัคกรี

ช่างปูน	ช่างเชื่อมโลหะ
ช่างทาสี	ช่างเหล็กแผ่น
ช่างเครื่องยนต์ 1	ช่างเครื่องยนต์โรงงาน
ช่างเครื่องยนต์ 2	ช่างประปา
ช่างเดินสายและติดตั้งไฟฟ้า	ช่างซ่อมตู้เย็นและเครื่องทำความเย็น
ช่างไฟฟ้า 1	
ช่างไฟฟ้า 2	

ประเภทวิชาธุรกิจ

บัญชีการค้า

การตลาด

พิมพ์ดีดไทย - อังกฤษ

ตัวเลข

ในวันหนึ่ง เปิดสอน 3 รอบ รอบหนึ่ง ๆ เรียนติดต่อกัน 3 ชั่วโมง โดยเริ่ม
เรียนตามเวลาดังต่อไปนี้

9.00 น. - 12.00 น.

13.00 น. - 16.00 น.

17.00 น. - 20.00 น.

ตารางที่ 14

สถิติผลงานของหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ กองส่งเสริมอาชีพ กรมอาชีวศึกษา

หน่วย	จำนวนรุ่น	สถานที่ตั้งปัจจุบัน	ระยะเวลา	ครู	ผู้เข้ารับ การฝึกอบรม
1	20	อ.เมือง จ.นราธิวาส	ก.ค.03 - ต.ค.12	15	11,037
2	13	อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี	ก.ย.06 - ส.ค.12	11	5,354
3	5	อ.เมือง จ.ยะลา	พ.ค.10 - ส.ค.12	13	1,856
4	6	อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร	ก.พ.10 - มี.ย.10	8	1,458
5	6	อ.เขมรราช จ.อุบล ๓	ก.พ.10 - มี.ย.12	8	1,352
6	6	อ.มุกดาหาร จ.นครพนม	มี.ค.10 - พ.ค.12	9	1,520
7	5	อ.แม่สาย จ.เชียงราย	มี.ค.10 - พ.ค.12	10	1,105
8	3	อ.เมือง จ.หนองคาย	ม.ก.11 - พ.ค.12	10	1,015
9	3	อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์	มี.ค.11 - ก.ค.12	11	1,019
10	3	อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด	มี.ค.11 - ก.ค.12	9	963
11	3	อ.เขียงกาน จ.เลย	ก.ค.11 - พ.ย.12	8	552
12	3	อ.เมือง จ.สุรินทร์	ก.ค.11 - พ.ย.12	8	702
13	3	อ.เมือง จ.บุรีรัมย์	ก.ค.11 - ก.ย.12	๗	661
14	3	อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ	ก.ค.11 - ก.ย.12	7	677
15	3	อ.เมือง จ.สุโขทัย	ก.ค.11 - ก.ย.12	9	621
16	3	อ.เมือง จ.น่าน	ก.ค.11 - ก.ย.12	9	598
17	3	อ.เมือง จ.สุโขทัย	มี.ย.11 - ธ.ค.12	6	546
18	3	อ.หัวหิน จ.ประจวบ ๓	ก.ค.11 - ก.ย.12	12	865
19	1	อ.เมือง จ.กาญจนบุรี	พ.ค.12 - ก.ย.12	17	328
20	1	อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช	พ.ค.12 - ก.ย.12	11	376
21	1	อ.เมือง จ.พัทลุง	พ.ค.12 - ก.ย.12	8	265
22	1	อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์	พ.ค.12 - ก.ย.12	9	302
23	1	อ.เมือง จ.พิจิตร	พ.ค.12 - ก.ย.12	10	360
24	1	อ.พิบูลมังสาหาร จ.อุบล	พ.ค.12 - ก.ย.12	7	270
25	1	อ.เมือง จ.มหาสารคาม	พ.ค.12 - ก.ย.12	9	272
26	1	อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น	พ.ค.12 - ก.ย.12	12	282
27	1	อ.เมือง จ.ชัยภูมิ	พ.ค.12 - ก.ย.12	8	236
รวม	103	27 หน่วย	ก.ค.03 - ก.ย.12	263	34,592

สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติ

สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติ กองพัฒนาแรงงาน กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย ได้ตั้งขึ้นเมื่อ 8 พฤษภาคม 2510 เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานฝีมือเป็นจำนวนมาก องค์การสหประชาชาติให้ความช่วยเหลือแก่รัฐบาลไทยเมื่อ 7 พ.ค.2512 ได้ลงนามช่วยโครงการพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติ มีระยะดำเนินงานตามโครงการ 5 ปี ได้จัดตั้งสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติขึ้นแล้วในกรมแรงงาน จะทำหน้าที่ผลิตแรงงานฝีมือป้อนให้ธุรกิจอุตสาหกรรม การดำเนินงานตามโครงการนี้จะครอบคลุมไปถึงเรื่องดังต่อไปนี้คือ

1. ฝึกอบรมในสถานประกอบการ

ซึ่งเป็นระบบการฝึกต่างฝีมือที่มีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง การฝึกแบบนี้เป็นการฝึกร่วมกันระหว่างธุรกิจอุตสาหกรรมและโรงเรียนหรือสถาบันการฝึกอาชีวศึกษา รูปของการฝึกส่วนใหญ่ การฝึกภาคปฏิบัติ กระทำในธุรกิจอุตสาหกรรม ส่วนโรงเรียนหรือสถาบันการฝึกอาชีวศึกษา จะทำการฝึกสอนในด้านทฤษฎี

2. การฝึกหัวหน้างาน

การฝึกหัวหน้างานนี้ เป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน เพราะการที่มีหัวหน้างานที่ดีจะทำให้ธุรกิจอุตสาหกรรมนั้นเจริญก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ หัวหน้างานที่ดีนั้นสามารถที่จะคุมงานและสั่งงานได้อย่างถูกต้อง และถ้าจะให้ผลดีจำเป็นจะต้องมีหัวหน้างาน 1 คนตักคนงานทุก 15 คน

3. การกำหนดมาตรฐานแรงงานฝีมือ

ตามโครงการนี้จะเริ่มงาน การกำหนดมาตรฐานช่างฝีมือในอาชีพสาขาต่าง ๆ ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ และกำหนดมาตรฐานช่างฝีมือนี้จะอำนวยความสะดวกให้กับธุรกิจอุตสาหกรรมในเมื่อธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการแรงงานฝีมือในสาขาต่าง ๆ ก็จะได้ช่างที่มีมาตรฐาน

4. ช่วยสร้างอุปกรณ์ช่วยฝึกและการจัดหลักสูตร

ตามโครงการจะได้จัดสร้างศูนย์โสตทัศนศึกษาแห่งชาติขึ้น รวมทั้งช่วยจัดหลักสูตรการฝึกให้กับธุรกิจอุตสาหกรรมด้วย ซึ่งในอนาคตอันใกล้นี้เชื่อแน่ว่าสถาบันพัฒนาแรงงานแห่งชาติ กรมแรงงานจะเป็นสถาบันการฝึกอาชีวศึกษาที่ทันสมัย และจะมีเครื่องมืออุปกรณ์ช่วยฝึกที่ทันสมัยเป็นจำนวนมาก

สถาบันพัฒนาแรงงานฝีมือแห่งชาติจะทำหน้าที่เป็นศูนย์ฝึกอาชีพระดับชาติในส่วนกลาง โดยมุ่งผลิตแรงงานระดับช่างฝีมือทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ดังนี้

ในด้านปริมาณ ระหว่างปี 2511 - 2515 จะผลิตแรงงานระดับช่างฝีมือ ได้ประมาณ 7,507 คน ในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ รวม 30 อาชีพ นอกจากนั้นจะมี โครงการขยายการจัดตั้งสถาบัน ฯ ออกไปในส่วนภูมิภาคอื่น ๆ ทั่วประเทศ

ในด้านคุณภาพ สถาบัน ฯ มีโครงการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอาชีพโดยให้การฝึก อาชีพ 5 ระดับดังนี้

1. ฝึกยกระดับฝีมือแก่ครูผู้ฝึกอาชีพ
2. ฝึกยกระดับฝีมือแก่หัวหน้างาน
3. ฝึกยกระดับฝีมือแก่คนงาน
4. ฝึกแรงงานใหม่ให้แก่เยาวชนนอกโรงเรียน หลักสูตร 1 - 2 ปี
5. ให้การฝึกใหม่แก่คนงานที่ขาดความชำนาญในเทคนิค และวิธีการทำงานระบบใหม่ หรือในการควบคุมเครื่องจักรที่ทันสมัย

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจระยะที่ 2 (ปี 2510 - 2514) จะผลิตแรงงานฝีมือใน อาชีพที่สำคัญ 5 สาขา ได้ประมาณ 2,843 คน แยกได้ดังนี้ 21

ช่างไม้และช่างก่อสร้าง	411 คน
ช่างเครื่องยนต์	770 คน
ช่างเครื่องกลโรงงาน	592 คน
ช่างโลหะ	422 คน
ช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	628 คน

การวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ไพรัตน์ วงศ์รุ่ง 22. วิจัยเรื่อง "ลักษณะและสถานภาพของนักเรียนอาชีวศึกษาในโรงเรียนและวิทยาลัย ตามโครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาอาชีวศึกษา" ได้สำรวจนักเรียนมศ.4 ทั้งหมดในโรงเรียนและวิทยาลัยตามโครงการเงินกู้ ฯ ได้พบว่านักเรียนอาชีวศึกษาส่วนมากมาจากครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจปานกลาง ผลการเรียนในระดับที่ผ่านมาอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนส่วนมากชอบเรียนศิลปปฏิบัติและวิทยาศาสตร์ ไม่ชอบเรียนคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ นักเรียนอาชีวศึกษาส่วนมากมีเกณฑ์ในการเลือกอาชีพโดยพิจารณาจากความสนใจ ความสามารถในการเรียน การเงินของผู้ปกครอง และความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อที่จะได้ทราบลักษณะเฉพาะของนักเรียนอาชีวศึกษาที่แท้จริง ควรจะได้ทำการสำรวจถึงลักษณะและสถานภาพของนักเรียนอาชีวศึกษาทั้งหมดทุกระดับและทุกสาขาวิชาต่อไป

(23)

ประวัติ นิลวัชรมณี ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจทัศนคติของนักเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดพระนคร ที่มีต่ออาชีพต่าง ๆ" ในปี พ.ศ.2506 เพื่อที่จะทราบว่านักเรียนอาชีวศึกษาสนใจในอาชีพใดมากที่สุด ทัศนคติของนักเรียนอาชีวศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของงานอาชีพต่าง ๆ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนอาชีวศึกษามีความนิยมในอาชีพรับราชการ อาชีพเอกชน และครู ตามลำดับ แต่ไม่นิยมในอาชีพช่างซ่อมคาราโทรทัศน์ คาราภาพยนตร์ และนายอำเภอ นักเรียนชายนิยมอาชีพ เอกชน รับราชการ นักดนตรี นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีมากที่สุดต่ออาชีพแพทย์ ครู อาจารย์ หรืออาชีพที่ระดับมหาวิทยาลัย และมีทัศนคติที่ดีต่อการรับราชการ อาชีพเอกชน นักหนังสือพิมพ์

22 ไพรัตน์ วงศ์รุ่ง "ลักษณะและสถานภาพของนักเรียนอาชีวศึกษาในโรงเรียนและวิทยาลัย ตามโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์ ปี 2510

(23) ประวัติ นิลวัชรมณี "การสำรวจทัศนคติของนักเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดพระนครที่มีอาชีพต่าง ๆ" วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี ศึกษาศาสตร์ ปี 2506

สมบูรณ์ สัทพ์ยัคฆ์ 24. โลกาวถึงปัญหาอาชีวศึกษาของไทย มีใจความสำคัญคือ

ปัญหา 1 การขาดครูในโรงเรียนอาชีวศึกษา โดยเฉพาะครูภาคปฏิบัติมักจะถูก
ไปประกอบอาชีพอื่น

วิธีแก้

1. ควรเปิด ร.ร.ฝึกหัดครูอาชีวะให้มากและสอนให้ครบทุกชนิดและวิชาครูด้วย
2. เปิดการอบรมครูทั้งครูภาคทฤษฎีและครูภาคปฏิบัติ ให้รู้ทั้งสองอย่าง และครูที่มีความรู้แล้วควรอบรมวิชาครูในแนวที่จำเป็น
3. ควรเหลียวแลการ เศรษฐกิจของครูด้วย

ปัญหา 2 ในโรงเรียนอาชีวศึกษา ควรมีการความร่วมมือหรือไม่
ควรมี เพราะ

1. นักเรียนได้มีงานทำ และเกิดความชำนาญ
2. เพื่อให้โรงเรียนมีรายได้ในการดำเนินและปรับปรุงกิจการ โดยไม่ต้องพึ่ง
งบประมาณ

3. นอกจากนักเรียนได้ฝึกงานแล้ว ยังมีรายได้พิเศษช่วยการศึกษาอีกด้วย
ขอเสนอแนะ

1. สอนวิธีการค้าแก่นักเรียนด้วย
2. การเงิน ควรควบคุมให้เบียดเบียนครู นักเรียน ยุติธรรม
3. ควรมีกรรมการดำเนินการประมาณ 3 คน ทำหน้าที่ให้เรียบร้อย

ปัญหา 3 คนไม่นิยมเข้าเรียนวิชาชีพต่าง ๆ

ขอเสนอแนะ

1. ควรให้มีการสอนวิชาชีพในโรงเรียนวิสามนคควบกับวิชาหนังสือ
2. ควรเปิดบริการจัดหาอาชีพให้นักเรียนทำในเวลาว่าง เช่น ปักผ้า
3. ทางการควรจัดให้มีงานหรือการแสดงมาก ๆ ครัง

ปัญหา 4 หลักสูตรในโรงเรียนอาชีวศึกษา

ขอเสนอแนะ

1. วิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรควรจัดให้มีเฉพาะที่จำเป็นและใช้ประโยชน์ได้จริง ๆ
ไม่ควรให้สูงเกินไป
2. หลักสูตรควรให้ยืดหยุ่นได้
3. ควรสอนวิชามนุษยสัมพันธ์ด้วย
4. วิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร ควรให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน
5. ควรให้ส่งนักเรียนออกไปปฏิบัติในโรงงานอื่น ๆ ทั้งภายนอกด้วย

ปัญหา 5 นักเรียนอาชีวศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว เวลาออกไปปฏิบัติงานมักจะ
รู้สึกลำบากใจในการที่จะจัดและวางตัวให้เข้ากับคนภายนอกได้

ขอเสนอแนะ

1. โรงเรียนควรสอน สังคมศึกษา
2. ควรจัดประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น ทัศนศึกษา การฝึกงาน และ
การปฏิบัติงานตามโรงงานต่าง ๆ